INFRACŢIUNEA DE PRUNCUCIDERE, CONTROVERSE, SOLUŢII, PERSPECTIVE

Dragoș BUTUCEA

butucead@gmail.com

CZU: 343.621:343(478)(094.4)

In this article, the crime of infanticide is analyzed as an attenuated form of intentional murder, examining the historical course of this crime, elucidating its specific features, differences from other crimes and legislative loopholes regarding the criminalization of the crime, being proposed in this meaning and some methods of solving them.

Omorul constituie cea mai gravă manifestare a violenţei împotriva persoanei. Astfel, încălcarea dreptului la viaţă a persoanei creează o stare de frică socială şi chiar un pericol pentru însăşi existenţa societăţii.

Pruncuciderea reprezintă, la rândul său, o formă atenuată a infracţiunii de omor bazată, în primul rând, pe discernământul tulburat al făptuitorului datorată de presiunile psihologice puternice cauzate de procesul naşterii.

Crima dată reprezenta un fenomen foarte răspândit în Antichitate, faptă pentru care se prevedea o pedeapsă mai severă decât pentru un omor obişnuit, în mod special fiind aplicată în cele mai dese cazuri pedeapsa capitală.

Pruncuciderea devine o formă atenuată a omorului începând cu anii 1888, când majoritatea statelor europene încep a diferenţia fapta de pruncucidere de infanticid ca formă agravată a omorului.

Fapta de pruncucidere este incriminată drept o formă atenuată a omorului în marea majoritate a statelor europene, precum: Bulgaria, Armenia, Cehia, Estonia, Georgia, Marea Britanie, România, Moldova etc. De asemenea, există în lume şi state care nu prevăd premeditarea ca o circumstanţă agravantă a omorului. Printre aceste state se numără: Franţa.

Vorbind despre obiectul juridic special al infracţiunii de pruncucidere, putem menţiona că în atare caz acesta îl formează relaţiile sociale cu privire la viaţa copilului nou-născut.

Obiectul material al infracţiunii de pruncucidere îl constituie corpul copilului nou-născut.

Victimă a infracţiunii de pruncucidere poate fi doar un copil nou-născut. Se prezumă că starea psihologică deosebită a mamei, cauzată de naştere, durează în medie 24 de ore din momentul naşterii, astfel că la determinarea stării de nou-născut este aplicat tocmai criteriul medico-legal [1].

Pornind de la prevederile de la lit.a) art. 117 CP RM, în cazul pluralităţii de victime, calificarea se face conform art.147 CP RM o singură dată, dacă lipsirea de viaţă a tuturor victimelor este cuprinsă de intenţia unică a făptuitorului [2].

În situaţia în care făptuitoarea îşi îndreaptă intenţia spre lipsirea de viaţă a două sau mai multe victime, însă din motive independente de voinţa sa nu decedează niciuna dintre acele victime, calificarea va fi efectuată în conformitate cu art.27 şi 147 CP RM, fapta constituind o tentativă de pruncucidere.

O situaţie mai delicată o regăsim în situaţia în care intenţia făptuitoarei cuprinde dorinţa de a lipsi de viaţă două victime, însă, din motive independente de voinţa sa, decedează doar o singură victimă. În acest caz, conform opiniei unor doctrinari, precum şi din Hotărârea Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr. 11 din 24.12.2012, calificarea va fi efectuată ca şi în primul caz, în conformitate cu art.27 şi 147 CP RM, adică sub formă de tentativă de pruncucidere. Suntem în total dezacord cu această opinie, dat fiind faptul că infracţiunea de pruncucidere se consumă din momentul decesului cel puţin a unui singur copil nou-născut, nefiind prevăzută pluralitatea de victime ca o condiţie a consumării infracţiunii ca, spre exemplu, în cazul faptei prevăzute de art.145 alin.(2) lit.g) CP RM. În acest din urmă caz, însăşi norma penală prevede necesitatea existenţei unei pluralităţi de victime necesare pentru consumul infracţiunii, în caz de nerealizare a acestei intenţii în mod logic fapta fiind calificată drept o tentativă de omor a două sau mai multe persoane. În cazul infracţiunii prevăzute de art.147 CP RM la rândul său, după cum am menţionat mai sus, nu sunt prevăzute anumite condiţii cu privire la pluralitatea de victime sub forma unor circumstanţe agravante ca în cazul art.145 CP RM, astfel chiar dacă intenţia făptuitoarei s-ar răsfrânge asupra a două victime, însă din motive independente de voinţa sa ar deceda o singură victimă, oricum latura obiectivă a infracţiunii de pruncucidere se va considera realizată, astfel fapta fiind calificată ca infracţiune consumată de pruncucidere şi nu va rămâne la etapa de tentativă. Acest din urmă fapt ar fi total incorect şi din punctul de vedere al echităţii sociale având în vedere faptul că pentru o faptă ce prezintă un pericol social sporit, pedeapsa aplicată va fi mai blândă decât pentru o faptă ce reprezintă un pericol social mai redus.

Latura obiectivă a infracţiunii de pruncucidere presupune, la rândul său, următoarea construcţie juridică:

1. Fapta prejudiciabilă (acţiunea sau inacţiunea) exprimată în lipsirea ilegală de viaţă a copilului nou-născut.
2. Urmările prejudiciabile sub formă de moarte cerebrală a victimei.
3. Legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă şi urmările prejudiciabile.
4. Timpul săvârşirii infracţiunii şi anume – timpul naşterii sau imediat după naştere.

Infracţiunea de pruncucidere poate fi săvârşită atât prin intenţie directă, cât şi indirectă, cu prezenţa unui discernământ diminuat al subiectului infracţiunii datorat stării psihoemoţionale cauzate de procesul naşterii.

Cu referire la subiectul infracţiunii de pruncucidere, menţionăm că acesta poate fi doar persoana fizică responsabilă care în momentul săvârşirii infracţiunii a atins vârsta de 14 ani şi care are calitatea specială de mamă a victimei, ceea ce înseamnă că pruncuciderea este o infracţiune cu autor exclusiv, care exclude participaţia.

De regulă, in majoritatea cazurilor infracţiunea de pruncucidere se deosebeşte de infracţiunile adiacente prin natura sa specială în comparaţie cu cel a generală a altor norme.

Cea mai răspândită modalitate de comitere a pruncuciderilor este prin intermediul asfixiilor mecanice.

Trăsăturile caracteristice femeilor care comit fapte de pruncucidere şi care le diferenţiază de alţi infractori sunt: inadaptarea socială relativă, impulsivitate, agresivitate, izolare socială, excitabilitate, incapacitatea de utilizare a experienţei de viaţă acumulate şi de prognozare a viitorului.

Printre factorii de bază ce duc la săvârşirea acestei infracţiuni, putem evidenţia pe cei social-politici (dimensiuni, conflicte), economico-financiar (criza, inflaţie), juridici (imperfecţiunea legilor, lipsa salariilor, creşterea preţurilor), educativi (nivel scăzut al moralului şi educaţiei a unor membri ai societăţii) şi geografico-demografici.

Printre măsurile de combatere a infracţiunilor de pruncucidere pot fi menţionate: necesitarea dezvoltării economice a statului, perfecţionarea cadrului legislativ în domeniul incriminării faptei de pruncucidere, crearea platformelor ştiinţifice în vederea studierii fenomenului pruncuciderii şi propunerii altor metode de combatere a acestui fenomen, pregătirea cadrelor profesionale în domeniul luptei cu pruncuciderile.

Din analiza făcută în lucrarea respectivă, venim cu **recomandarea** de a suplini art.147 din cadrul Codului penal al RM cu specificarea exactă a perioadei de timp de 24 de ore după naştere, în care poate fi comisă infracţiunea pentru a nu crea confuzii de interpretare. Cu toate acestea, nu suntem de acord nici cu prevederile date, întrucât starea psihoemoţională se poate manifesta diferit în cazul fiecărei persoane, astfel aceasta nu depinde de perioada de timp parcursă din momentul apariţiei factorului stresant, ci de particularităţile individuale ale persoanei, însă aceasta poate fi prezentă pe perioade de timp diferite la persoane diferite, de la câteva minute până la câteva zile în fiecare mod individual, în funcţie de anumiţi factori subiectivi sau obiectivi. În acest sens, considerăm cel mai oportun totuşi ca prevederile referitoare la timp să fie în genere excluse, fiecare caz în parte puţind fi astfel soluţionat individual, în funcţie de particularităţile subiective ale persoanei.

Totodată, venim cu recomandarea de a suplini art.147 CP RM cu alin.2) lit.a) care să prevadă o circumstanţă agravantă a acestei infracţiuni manifestată prin săvârşirea acesteia asupra a două sau mai multe persoane şi va fi astfel soluţionată problema calificării infracţiunii comise în această circumstanţă, întrucât la moment la acest capitol sunt prezente divergenţe de opinii.

Referinţe:

1. BRÂNZĂ, S., STATI, V. *Tratat de Drept penal*: Partea specială. Vol. I. Chişinău: Tipografia Centrală, 2015. 1328 p. ISBN 978-9975-53-469-7.
2. *Ibidem*.

Recomandat
***Dorina GUREV**, dr., conf. univ.*